

This eChok volume of  
**Genesis ~ Volume 1**

Dedicated in loving memory of  
**Joseph and Adele  
Mizrahi ל"ה**

*by their son ~ David*

and in memory of

**Arthur Sulcov ל"ה**

*by his loving wife Esther  
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of  
**Jacob and Mary  
Hidary**

*By their Children*

foods, whether he is suspected of a biblical prohibition or of a rabbinical prohibition, he may not be relied upon regarding them. If one is a guest of his, he should not eat from his food from those things about which he is suspected. (2) One who is suspected about a thing is not to be relied upon regarding it, even by an oath. (3) If one purchases from a non-Jew a vessel for food which is made of metal or glass, or vessels coated with lead on the inside, even though they are new, he must immerse them in a *mikvah* or in a spring containing forty *se'ah*. (4) He says the blessing “Who has commanded us concerning the immersion of a vessel.” If there are two or more of them, he says the blessing “concerning the immersion of vessels.” (5) One must immerse even the handles of the vessel. (6) If one forgot and did not immerse a vessel before the Sabbath or before a Festival, he should give it to a non-Jew as a gift and then borrow it from him, and then he is allowed to use it.

חֲשׂוּד בְּאִסּוּר תּוֹרָה בֵּין אִם הוּא חֲשׂוּד  
בְּאִסּוּר דְּרַבָּנָן אֵין לְסַמוּךְ עָלָיו בְּהֵם וְאִם  
נִתְאַרַח עִמּוֹ לֹא יֵאכַל מִשְׁלֹו מִדְּבָרִים שְׁהוּא  
חֲשׂוּד עָלֵיהֶם: ב הַחֲשׂוּד עַל הַדְּבָר אֵינוֹ נֶאֱמָן  
עָלָיו אֶפִּילוֹ בְּשִׁבּוּעָה: ג הַקּוֹנֶה מִהַנְּכָרִי כְּלִי  
סְעוּדָה שֶׁל מִתְּכַת אוֹ שֶׁל זְכוּכִית אוֹ כְּלִים  
הַמְּצַפִּים בְּאֶבֶר מִבְּפָנִים אֵף עַל פִּי שְׁהֵם  
חֲדָשִׁים צְרִיךְ לְהַטְבִּילֵם בְּמִקְוֵה אוֹ מִעַיִן שֶׁל מ'  
סָאָה: ד יִבְרַךְ עַל טְבִילַת כְּלִי וְאִם הֵם שְׁנַיִם אוֹ  
יֹוֹתֵר מִכֵּרֵךְ עַל טְבִילַת כְּלִים: ה צְרִיךְ לְהַטְבִּיל  
יְדֵי הַכְּלִי: ו אִם שָׁכַח וְלֹא הַטְבִּיל כְּלִי מִעֶרֶב  
שַׁבָּת אוֹ מִעֶרֶב יוֹם טוֹב יִתְנַנּוּ לְגוּי בְּמִתְנַה  
וְאַחֵר כִּף יִשְׁאַלְנּוּ מִמֶּנּוּ וּמִתֵּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ:

## NOACH FOR TUESDAY

## נח ליום שלישי

## TORAH

## תורה

יכין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה דשם ב'ן להשאר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

יט ומכל דחי מכל בסרא תרין  
מכלא תעיל לתבותא לקימא  
עפרך דכר ונקבא יהון:  
כ מעופא לזונה ומן בעירא

יט ומכל־החי מכל־בשר שנים מכל תביא  
אל־התבה להחית אתך זכר ונקבה יהיו:  
כ מהעוף למינהו ומן־הבהמה למינה מכל

(19) And from every living thing, from all flesh, you must bring two of everything into the ark, to keep alive with you: they must be male and female;  
(20) From each species of birds, from each species of animal and from each

## RASHI

רש"י

(19) **And from every living thing** — *Even demons* (Bereishit Rabbah 31:13). **Two of everything** — *From the least numerous amongst those which were taken aboard,*

(יט) ומכל־החי, אפלו שדים: שנים מכל. מן הפחות שבהם לא פחתו משנים: אחד זכר ואחד נקבה: (כ) מהעוף למינהו. (בראשית רבה): אותן

*there were not less than two — one male and the other female [but from the pure animals there were seven pairs of each (see verse 7:2 below). (20) מהעוף למינהו* — [literally, “From the birds to its species,” meaning:] [Take from] those [birds] which adhered to their own

לְזֶנֶה וּמִכָּל רֶחֶשׁ דָּאֲרֵעָא  
 לְזִנְוֵהי תַרְיִן מִכְּלָא יַעֲלוּן  
 לְוִתְךָ לְקִימָא: כֵּא וְאֵת סֵב לְךָ  
 מִכָּל מִיכָל דְּמִתְאַכֵּל וְתִכְנֹשׁ  
 לְוִתְךָ וַיְהִי לְךָ וַלְהוֹן לְמִיכָל:  
 כֵּב וְעֵבֵד נֹחַ כְּכֹל דֵּי פְקִידֵי  
 יְתִיבָה יִי כֵּן עֵבֵד: א וְאָמַר יִי  
 לְנֹחַ עוֹל אֵת וְכָל אֲנֶשׁ בֵּיתְךָ  
 לְתַבּוּתָא אַרִי יְתָךְ חֲזוּתֵי זְכָאֵי  
 קִדְמֵי בְּדָרָא הֲדִינִי:

רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכָּל יְבֵאוּ  
 אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת: כֵּא וְאֵתָה קָח־לְךָ מִכָּל־  
 מֵאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאִסַּפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ  
 וּלְהֵם לְאֹכְלָה: כֵּב וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה  
 אֱתוֹ אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה: שֵׁנִי ז א וַיֹּאמֶר יְהוָה  
 לְנֹחַ בֹּא־אִתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־הַתֶּבֶה כִּי־  
 אֲתָךְ רְאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה:

species of every [creature that] crawls upon the ground: two of each will come to you, to keep alive. (21) And as for you, take for yourself from every edible food and gather it in to yourself, and it will be food for you and them. (22) And Noach did so. Just as all that God had commanded him, so he did. 7 (1) And the Lord said to Noach, Come to the ark — you and all your household, for I have seen that you are a righteous one before Me in this generation.

## RASHI

*species and did not pervert their way [by cohabiting with other species]. But [actually,] they [all] came of their own accord [even those species which had perverted their way]. However, Noach was able to distinguish between the good and evil*

*species, since the ark itself did not allow the evil species to enter. Thus,] any species which was admitted by the ark, Noach allowed in. (22) And Noach did so — This [phrase] refers to the building of the ark (Bereishit Rabbah 31:14).7 (1) I have seen [that you are] a righteous one — But here Scripture does not say “a perfect righteous one” [as was Noach's description in verse 6:9 above]. From here [it is learned] that we should make mention of only part of a man's good qualities in his presence, while we may enumerate all of them when he is not present [since here in our verse, God was speaking directly to Noach] (Eiruvin 18b).*

רש"י

שְׂדָבְקוּ בְּמִינֵיהֶם, וְלֹא הִשְׁחִיתוּ דְרָכָם וּמֵאֲלִיָּהֶם  
 בָּאוּ, וְכָל שֶׁהִתְבַּה קוֹלְטוֹ הִכְנִיס בָּהּ: (כֵּב) וַיַּעַשׂ נֹחַ.  
 זֶה בִּנְיָן הַתִּיבָה: (א) רְאִיתִי צַדִּיק. וְלֹא נֹאמַר צַדִּיק  
 תָּמִיד. מִכָּאֵן שְׂאוּמְרִים מִקְצַת שְׂבָחוֹ שֶׁל אָדָם בְּפָנָיו,  
 וְכֵלּוֹ שְׂלֵא בְּפָנָיו (בְּרַאשִׁית רַבָּה):

PROPHETS Isaiah 43

נביאים ישעיה פרק נג

ח מֵעֶצֶר וּמִמִּשְׁפַּט לְקָח וְאֶת־דּוֹרוֹ מִי יִשׁוּחַח כִּי ח מִיִּסּוּרִין וּמִפְרַעְנוֹת יִקְרַב  
 (8) From imprisonment and from judgment he is taken, and his generation who

RASHI

רש"י

(8) From imprisonment — that he was imprisoned in their hands and from the judgment of torments that he suffered until now. And his generation — The years that passed over him. Who shall tell —

(ח) מֵעֶצֶר. שְׁהִיָּה עֶצֶר בְּיָדָם וּמִמִּשְׁפַּט הַיִּסּוּרִין שְׂסָבֵל  
 עַד עֵתָהּ: וְאֶת דּוֹרוֹ. שְׁנַיִם שְׁעָבְרוּ עָלָיו: מִי יִשׁוּחַח.

גְּלוּתָנָא וּפְרִישׁוֹן דִּיתְעַבְדֵּן לְנָא  
בְּיוֹמוֹהִי מִן יִיכּוֹל לְאַשְׁתַּעֲבָא  
אַרִי יַעֲדֵי שְׁלֵטֵן עֲמֻמָּיָא  
מֵאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל חוֹבִין דְּחִבּוּ  
עֲמִי עַד לְוַתְּהוֹן יַמְטִי: ט  
וַיִּמְסַר ית רשִׁיעִיא לְגִיהֵנִם  
וַיִּתְּ עֵתִירִי נְכֹסִיא דְאַנְסוּ  
בְּמוֹתָא דְאַבְדֵּנָא בְּדִיל דְלֹא  
יִתְקִימוֹן עֲבָדֵי חֲטָאָה וְלֹא  
יִמְלִלוֹן נְכֻלִין בְּפּוּמֵיהוֹן: י וּמִן

קִדְמֵי יִי הוּת רְעוּא לְמַצְרַף וּלְדַכָּאָה ית שְׂאָרָא דְעַמִּיָּה בְּדִיל לְנַקָּאָה מְחוֹבִין נְפִשְׁהוֹן יַחוּזוֹן בְּמַלְכוּת  
מְשִׁיחָהוֹן יִסְגּוֹן בְּנִין וּבְנֵי יוֹרְכוֹן יוֹמִין וְעַבְדֵי אוֹרִיתָא דִּי בְרַעוּתִיָּה יַצְלָחוּן: יא מִשְׁעִבּוּד עֲמֻמָּיָא יִשׁוּב  
נְפִשְׁהוֹן יַחוּזוֹן בְּפִרְעוֹנוֹת שְׂנְאֵיהוֹן יִסְבְּעוֹן מִבֵּית מַלְכִּיהוֹן בְּחֻכְמַתִּיָּה יִזְכִּי וְזָכְאִין בְּדִיל לְשַׁעֲבָדָא סְגִיאִין  
לְאוֹרִיתָא וְעַל חוֹבֵיהוֹן הוּא יִבְעִי: יב בְּכֵן אֶפְלִיג לִיָּה בְּזַת עֲמֻמִין סְגִיאִין וַיִּתְּ נְכֹסִי כָּרְכִין תְּקִיפִין יִפְלִיג

shall tell? For he was cut off from the land of the living; because of the transgression of my people, a plague befell them. (9) And he gave his grave to the wicked, and to the wealthy with his kinds of death, because he committed no violence, and there was no deceit in his mouth. (10) And the Lord wished to crush him, He made him ill; if his soul makes itself restitution, he shall see children, he shall prolong his days, and God's purpose shall prosper in his hand. (11) From the toil of his soul he would see, he would be satisfied; with his knowledge My servant would vindicate the just for many, and their iniquities he would bear. (12) Therefore, I will allot him a portion in public, and with the

### RASHI

רש"י

*Who can relate the tribulations that befell him? He was cut off from the land of the living — from the beginning, from Eretz Yisrael. Because of the transgression of my people — this plague came to them. (9) And he gave his grave to the wicked — He subjected himself to die and be buried according to anything the wicked of the Canaanites would decree upon him. And to the wealthy — and to the will of the ruler. With his kinds of death — to all kinds of death that were*

*decreed upon him. And there was no deceit in his mouth — to accept a pagan deity as God. (10) And the Lord wished — to crush him and to cause him to repent. החלי — He made him ill. If his soul makes itself restitution — If he repents and confesses all his iniquities. (11) From the toil of his soul — he would eat and be satisfied, and he would not rob and plunder. יצדיק יצדיק — he would judge his servants truthfully*

מִי יוּכַל לְסַפֵּר הַתְּלָאוֹת אֲשֶׁר מְצֻאוּהוּ: נִגְזַר מֵאַרְץ  
חַיִּים. מִתְּחִלָּה מֵאִי: מִפְּשַׁע עַמִּי. בָּא הַנֶּגַע לָהֶם:  
(ט) וַיִּתֵּן אֶת רְשָׁעִים קְבָרוֹ. מִסַּר עֲצֻמוֹ לְמִיתָה  
וְלִקְבַר כָּכֵל אֲשֶׁר יִגְזְרוּ עָלָיו רְשָׁעֵי כְּנַעֲנִים: וְאֵת  
עֲשִׂיר. וְלִדְעַת הַמוֹשֵׁל: בְּמוֹתָיו. בְּכֹל מִינֵי מוֹת  
שְׂנֵי עָלָיו: וְלֹא מִרְמָה בְּפִיו. לְקַבֵּל עָלָיו עִז  
בְּאֵלֹהֵי: (י) וְהָ חֲפֵץ. לְדַכָּאוֹ וְלְהַחְזִירוֹ לְמוֹטָב:  
הַחֲלִי. הַחֲלָה אוֹתוֹ: אִם תְּשִׁים אִשָּׁם נִפְשׁוֹ. שִׁיָּשׁוּב  
וַיְתוֹדֶה עַל כָּל עוֹנוֹתָיו: (יא) מִעֲמַל נִפְשׁוֹ. הִזָּה אוֹכֵל  
וְשׁוֹבַע וְלֹא הִיָּה גּוֹזֵל וְחוֹמֵס. בְּדַעְתּוֹ יִצְדִּיק צְדִיק.  
הִזָּה שׁוֹפֵט עֲבָדָיו מִשְׁפָּט אֲמַת וְכֹל עוֹנוֹתָם הִיָּה

שָׁלַל תַּחַת אֲשֶׁר הֵעֵרָה לְמוֹת נַפְשׁוֹ וְאֶת־פְּשָׁעִים  
 נִמְנָה וְהוּא חֵטְא־רַבִּים נָשָׂא וּלְפֹשְׁעִים יִפְגִּיעַ:  
 עֲדָאָה חֲלַף דְּמָסַר לְמוֹתָא  
 נַפְשִׁיהּ וְיַת מְרוֹדָיָא שְׁעָבִיד  
 לְאוּרִיתָא וְהוּא עַל חוּבִין  
 סְגִיֵּאִין יִבְעִי וְלְמְרוֹדָיָא  
 יִשְׁתַּבֵּיק בְּדִילֵיהּ:

strong he shall share plunder, because he poured out his soul to death, and with transgressors he was counted; and he bore the sin of many, and interceded for the transgressors.

## RASHI

רש"י

and would bear all their iniquities. (12) I will allot him a portion in public — with the Patriarchs. And with the strong — in Torah. He poured out — an expression like, “And she emptied [ותער] her pitcher.” (Genesis 24:20) And with transgressors

he was counted — He suffered torments as if he had sinned and transgressed. And interceded for the transgressors — through his sufferings, for good came to the world through him.

סובל: (יב) אַחֲלַק לוֹ בְּרַבִּים. עִם הָאָבוֹת:  
 וְאֵת עֲצוּמִים. בְּתוֹרָה: הֵעֵרָה. לְשׁוֹן וְתַעַר כְּדָה:  
 וְאֵת פְּשָׁעִים נִמְנָה. סָבַל יִסּוּרִין כְּאֵלוֹ חֵטְא וּפְשָׁעִ:  
 וּלְפֹשְׁעִים יִפְגִּיעַ. עַל יְדֵי יִסּוּרִין בְּאֵתָהּ טוֹבָה לְכֹל  
 הָעוֹלָם:

## Writings Mishlei 2

כתובים משלי פרק ב

ד וְתִבְעֵי הַיָּד סִמְאָ הַיָּד  
 סִמְתָּא תִצְבִּיָהּ: ה הַיָּדִין  
 תִּתְבִּין דְּחִלְתִּיהּ דְּאֱלֹהָא  
 וְיִדְעֵתָא מִן קֳדָם אֱלֹהָא  
 תִּשְׁכַּח: ו מִטוֹל דְּאֱלֹהָא יִהֵב  
 חֲכֻמָּתָא מִן פּוֹמִיָהּ יִדְעֵתָא  
 וּבִיוֹנָא: ז יִטְשִׁי לְתַרְיֻצֵי

ד אִם־תִּבְקֶשְׁנָה כִּפְסָהּ וְכִמְטֻמוֹנִים תַּחֲפֹשְׁנָה: ה אִז  
 תִּבִּין יִרְאֵת יְדוּה וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא: ו כִּי־יְדוּה  
 יִתֵּן חֲכֻמָּה מִפִּי דַעַת וְתִבּוֹנָה: ז וְצִפְן (קרי יִצְפֹּן)  
 לַיִּשְׂרָאֵל תּוֹשִׁיָהּ מִגֵּן לְהִלְכֵי תָם: ח לְנֹצֵר אֲרָחוֹת  
 מִשְׁפָּט וְדֶרֶךְ חֲסִידוֹ (קרי חֲסִידוֹ) יִשְׁמֹר:

שְׁבָהוּר וּמְסִיעַ לְאֵלִין דְּמַהֲלְכִין בְּלֵא מוּם: ח לְמַנְטוֹר אֲרָחוֹתָא דְּדִינָא וְאֲרָחוֹתָא דְּצַדִּיקִין נְגַסְתָּ:

(4) If you seek her as silver, and search for her as for hidden treasures. (5) Then you shall understand the fear of the Lord, and find the knowledge of God. (6) For the Lord gives wisdom, out of His mouth comes knowledge and discernment. (7) He stores up sound wisdom for the upright, He is a shield to those who walk in integrity. (8) That He may guard the paths of justice, and preserve the way of His goodly ones.

## RASHI

רש"י

(7) He stores up sound wisdom for the upright — The Holy One, blessed be He, stored away the Torah for 26 generations,

until He gave it to the generation of the wilderness.

(ז) יִצְפֹּן לַיִּשְׂרָאֵל תּוֹשִׁיָהּ. הַתּוֹרָה גִּנְנָהּ הַקְּדוֹשׁ  
 בְּרוּךְ הוּא כִּי דוֹרוֹת עַד שְׁנַתְנָהּ לְדוֹר הַמִּדְבָּר:

## Mishnah Yevamot, chapter 2

## משנה יבמות פרק ב

(1) How is the [exemption of her fellow-wife by the] wife of his brother who was not his contemporary [i.e., who did not live at the same time, to be understood]? — If there were two brothers one of whom died, and afterwards, a third brother was born [and thus found his deceased brother's widow subject to

א כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו, שני אחים, ומת אחד מהם, ונולד להן אח, ואחר כך יבם השני את אשת אחיו, ומת, הראשונה יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, והשנייה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת, השנייה חולצת ולא מתיבמת: ב שני אחים ומת אחד מהן, יבם השני את אשת אחיו, ואחר

levirate marriage with his elder brother, but forbidden to himself as the wife of his brother who was not his contemporary] the second [of the two elder brothers, who was already married] took his deceased brother's wife in levirate marriage and then died himself; the first woman [the widow of the first deceased brother, who is now also the widow of the second brother] is exempt [from levirate marriage with the third brother] as the wife of his brother was not in the world at the time, and the second [her fellow-wife, the widow of the second brother, who normally would have been subject to levirate marriage with the third brother, since the third brother was a contemporary of the second brother who was her husband; nevertheless she too, is exempt, from levirate marriage with the third brother] as her fellow-wife. If he [the second brother] addressed to her a *ma'amar* [i.e., said to the widow of the first brother in the presence of witnesses, "You are betrothed to me"] and died [before the consummation of the marriage], the second [i.e., the wife of the second brother] must perform *chalitzah* [with the third brother; since her husband's union with his deceased brother's widow was not consummated he never was her legal husband, and since she, consequently, is not her fellow-wife, she cannot be exempt from the *chalitzah*] but [she] may not enter into the levirate marriage [because the *ma'amar* that the husband of the second addressed to the first widow has partially attached the woman to him, and the second has, consequently, become a partial fellow-wife of a forbidden relative and therefore, is Rabbinically forbidden to enter into the levirate marriage with the third brother]. (2) If there were two brothers and one of them died [childless], and the second performed the levirate marriage with his [deceased] brother's wife, and after a [third] brother was born, the second died [childless], the first [wife i.e., the widow

## רבנו עובדיה מברטנורא

א כיצד אשת אחיו וכו'. פוטרת צרתה: ונולד להן אח. ומצאה זקוקה ליבם, ועליו אסורה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו: ואח"כ יבם השני את אשת אחיו. ולו אשה אחרת: ומת. בלא בנים: הראשונה. היא אשת הראשון, שנפלה לפניו כבר פעם אחת, יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו: עשה בה. זה שמת: מאמר. פירוש שקידשה בכסף. וביבמה קידושין של כסף אינם קידושין גמורים אלא מדברי סופרים, שאין היבמה נקנית ליבם להיות כאשת איש גמורה עד שיבא עליה, וזה לא הספיק לכנסה עד שמת: שניה חולצת. ולא מפטרה משום צרת ערוה, דלאו צרתה ממש היא: ולא מתיבמת. משום דמאמר קונה מקצת והויא לה צרת ערוה במקצת. וכל מקום שאין שם קדושין גמורים חולצת ולא מתיבמת: ב ומת. המיבם: מיבם לאיזו שירצה. ופוטרת חברתה. ולאו אעשה בה מאמר קאי,

of the first deceased brother, who is now also the widow of the second] is exempt [from *chalitzah* and levirate marriage with the third brother] on account of her being the wife of his brother who was not his contemporary, while the second is [also] exempt as her fellow-wife [since both were wives of the second brother; she is, therefore, a fellow-wife]. If he [the second brother]

addressed to her [the first brother's widow] a *ma'amar* and died [before the levirate marriage took place], the second [i.e., the widow of the second brother] must perform the *chalitzah* [with the third brother] but she may not be taken in levirate marriage [as above (see the end of Mishnah 1)]. Rabbi Shimon says [referring to the first case in this Mishnah], He [the third brother, since he had been born after the second brother had already performed the levirate marriage, therefore he] may either take in levirate marriage whichever of them [the wives of the second brother] he desires, [and thereby exempt the other], or he may perform *chalitzah* with whichever of them he desires [and thereby exempt the other]. (3) A general rule was stated regarding the deceased brother's wife [whose husband died childless]; wherever she is prohibited [to marry her late husband's brother] as a forbidden relative, she [the fellow-wife, and certainly the forbidden relative herself] neither performs *chalitzah* nor is taken in levirate marriage. If she is prohibited by virtue of a commandment or by virtue of holiness [see next Mishnah for explanation of these terms], she must perform the *chalitzah* and must not be taken in levirate marriage. If her sister is also her sister-in-law [e.g., two sisters were married to two brothers who both died childless, and both widows become subject to levirate marriage with a third brother, with whom one of them stands in any kind of forbidden relationship such as, she is also his mother in law] she [the sister of the forbidden relative] may perform *chalitzah* or be taken in levirate marriage [since the forbidden relative may never marry the deceased husband's brother, she never had the status of *zakuk*, (the status of one who is attached to another through potential *yibum* until *chalitzah*) therefore her sister does not come under the prohibition of "a sister of his *zekukah*" (i.e., the sister of one who falls to levirate marriage)]. (4) "Prohibited by virtue of a commandment" [refers to] the secondary degrees of relationship

כך נולד להן אה, ומת, הראשונה יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, והשנייה משום צרתה. עשה בה מאמר, ומת, השנייה חולצת ולא מתקבצת. רבי שמעון אומר, מיבם לאיו מן שירצה, או חולץ לאיו מן שירצה: ג כלל ארו בבימה, כל שהיא אסור ערוה, לא חולצת ולא מתקבצת. (אסורה) אסור מצוה, ואסור קדשה, חולצת ולא מתקבצת. אחותה שהיא יבמתה, חולצת או מתקבצת: ד אסור מצוה, שניות

#### רבנו עובדיה מברטנורא

אלא ארישא קאי דקתני הראשונה אסורה וכו', וקאמר ר"ש כיון שכשנולד כבר נתיבמה, ולא היתה על זה בזיקת נשואי אחיו הראשון מעולם, מותרת לו. ואין הלכה כר"ש: ג לא חולצת ולא מתיבמת. צרתה, וכל שכן היא. וכן אילונית, דכתיב (דברים ה) אשר תלד, פרט לאילונית. וכן אשת טריס חמה ואנדרווגינוס, לא חולצת ולא מתיבמת, שנאמר (שם) וכן אין לו, פרט לאלו שאין ראוי להיות להם בנים. ואשת גר ואשת עבד משוחרר, לא חולצת ולא מתיבמת, שאין אחוה לגרים ולא לעבדים. אבל עקרה וזקנה, או חולצות או מתיבמות: אחותה. של ערוה: שהיא יבמתה. כגון שנפלו לו שתי אחיות משני אחיו והאחת אסורה עליו משום ערוה כגון שהיא חמות או בלתו: חולצת או מתיבמת דהשתא לא פגע באחות זקוקתו, משום דערוה לאו זקוקתו היא: ד שניות. לעריות. שגורו טופרים עליהם. ונקראו איסור מצוה, שמצוה לשמוע דברי חכמים. ואלו הן, אם אמו ואין לה הפסק, ואם אבי אמו בלבד, ואם אביו ואין לה הפסק, ואם





during her lifetime, is Rabbinically forbidden. Even prior to the *chalitzah* with one, he may not marry the other, for if she is not his sister-in-law, she is still forbidden to him as the sister of his *zekukah*. If he had two brothers [Shimon and Levi who survived him], one is to participate in the *chalitzah*

[with one of the widows e.g., Leah] and the other [brother, Levi] may then contract the levirate marriage [with the other sister Rachel, after the *chalitzah* of the first. This procedure is valid in either case: for if Rachel is really his sister-in-law, Levi is legally entitled to marry her as the laws of levirate marriage ordain; but even if Rachel is not his sister-in-law, she is no longer forbidden as the sister of Leah who was his *zekukah*, because the *chalitzah* of Shimon severed the possible status of *zakuk* from Leah]. If they anticipated [the Bet din] and married them [i.e., each brother married one of the sisters without seeking the counsel of Bet din], they are not to be [parted from] them [since each of them is entitled to marry one of the widows, either as his *yevamah* or as a stranger]. (7) If two men [Reuvein and Shimon, who are not brothers] betrothed two sisters and the first does not know whom he betrothed and the second does not know whom he betrothed, the first must give two letters of divorce [for each of the sisters] and the second must also give two letters of divorce. If they [didn't divorce and] died [childless] and the first [Reuvein] left a [surviving] brother and the second [Shimon] also left a [surviving] brother, the brother of the first [Reuvein] must participate in the *chalitzah* with the two widows and the brother of the second [Shimon] must also participate in the *chalitzah* with the two widows [neither may marry any of the widows, since either might happen to be the sister of his *zekukah*]. If one [of the deceased] left one brother and the other left two, the one brother must participate in the *chalitzah* with the two widows and [as regards] the two, one participates in the *chalitzah* [and thus, in case she is the actual *yevamah*, severs the levirate bond between her and the second brother] and the other may contract the levirate marriage. [Her sister may then be married by the second brother in any case: if she is his sister-in-law he may rightly marry her as the laws of *yibum* dictate; and if not, she is no longer forbidden as the sister of a *zekukah*, since the *chalitzah* of the other has severed this

ואחד מיבם. קדמו וכנסו אין מוציאין מידם: ז שנים שקדשו שתי אחיות, זה אינו יודע איזו קדש, וזה אינו יודע איזו קדש, זה גותן שני גטין, וזה גותן שני גטין. יתו, לזה אח, ולזה אח, זה חולץ לשתיהן, וזה חולץ לשתיהן. לזה אחד ולזה שנים, היחיד חולץ לשתיהן, והשנים, אחד חולץ ואחד מיבם, קדמו

### רבנו עובדיה מברטנורא

אפשר, דאחות חלוצתו היא, ואסורה לו מדרבנן בחייה. ויבומי ברישא נמי לא, דדילמא לא זו היא יבמתו וקפגע באחות זקוקתו דהויא כאשתו: היו לו שנים, אחד חולץ. תחלה לאחת, והשני אם רצה ליבם לשניה מיבם, שאם זו יבמתו שפיר, ואם אחותה היא, לא פגע באחות זקוקתו, משום דחליצה דהך אפקעתא לזיקה: קדמו וכנסו. קודם שנמלכו בבית דין: אין מוציאין אותן מידם. משום דכל חד וחד אמר, אנא שפיר נסבי. ואי נמי הוי איפכא שהראשון שכנס ליבום כנס אחות זקוקתו, ההיא שעתא הוא דעבד איסורא, ומשבא אחיו ויבם את השניה שהיא יבמתו, פקעא זיקתה למפרע מאידך: ז שנים שיקדשו שתי אחיות. והם נכרים: זה חולץ לשתיהן כו'. משום דכל חד מינייהו אסור ליבומי, דדלמא כל חד וחד פגע באחות זקוקתו: היחיד חולץ לשתיהן. שאי אפשר לו ליבם, לא קודם חליצה של שניה משום אחות זקוקה, ולא לאחר חליצה משום אחות חלוצה. לפיכך הואיל ואסור ליבם יחלוץ תחלה לשתיהן,

bond]. If they anticipated [the Bet din] and married them [each brother married one of the sisters], they are not to be deprived of them. If one [of the deceased, Reuvein] left two brothers [Levi and Yehudah] and the other [of the deceased, Shimon] also left two brothers [Yissakhar and Zevulun], one brother [Levi] of one of the deceased [of Reuvein] participates in the *chalitzah* with one widow [Leah] and one brother [Yissakhar] of the second [Shimon] participates in the *chalitzah* with the other widow, [Rachel and then] the [other] brother [Yehudah] of the first [Levi] may contract levirate marriage with [Rachel] the *chalutzah* of the second [Yissakhar; this procedure enables both widows to marry, because it may be said regarding each: If she is his *yevamah*, he may marry her since his brother did not participate in the *chalitzah* with her, but with her sister who was a perfect stranger to him, and the *chalitzah* with her is of no legal validity. If, on the other hand, she is not his *yevamah*, he may certainly marry her as a stranger. A doubt regarding the issue of “the sister of a *zekukah*” does not arise, since that bond, if it had existed, has been severed by the *chalitzah* in which his brother had participated with her sister] and [the other] brother [Zevulun] of the second [Yissakhar] may contract the levirate marriage with [Leah] the *chalutzah* of the first. If both [Levi and Yehudah, brothers of one of the deceased, i.e., Reuvein] anticipated [Bet din] and participated in the *chalitzah* [with both widows Leah and Rachel], the [other] two [Yissakhar and Zevulun, brothers of Shimon] must not contract the levirate marriage [one brother with one Leah and the other brother with Rachel, because whichever widow any one of them would desire to marry, might be the sister of his *zekukah*], but one must participate in the *chalitzah* [with one of the widows] and the other may then contract the levirate marriage [with the other sister]. If both [Zevulun and Yissakhar] anticipated [the Bet din; after *chalitzah* was performed by Levi and Yehudah with both widows] and [each of them] married [one of the sisters], they

וְכַנְסוּ, אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָם. לְזֶה שְׁנַיִם וְלְזֶה שְׁנַיִם, אָחִיו שֶׁל זֶה חוֹלֵץ לְאָחָת, וְאָחִיו שֶׁל זֶה חוֹלֵץ לְאָחָת, אָחִיו שֶׁל זֶה מֵיָבֵם חֲלוּצָתוֹ שֶׁל זֶה, וְאָחִיו שֶׁל זֶה מֵיָבֵם חֲלוּצָתוֹ שֶׁל זֶה. קָדְמוֹ שְׁנַיִם וְחֲלִצוֹ, לֹא יִבְמֹו הַשְּׁנַיִם, אֲלָא אַחַד חוֹלֵץ וְאַחַד מֵיָבֵם. קָדְמוֹ וְכַנְסוּ, אֵין מוֹצִיאִין

### רבנו עובדיה מברטנורא

כדי להוציא אותה שהיא יבמתו מאיסור יבמה לשוק: והשנים אחד חולץ. לאפקועי זיקה מאחיו אם זו יבמתו, ותשתרי אחותה לשני ממה נפשך, אי יבמתו היא, שפיר, ואי אחותה היא האפקעה זיקת היבמה מיניה בחליצת אחיו: אחיו של זה מייבם חלוצתו של זה. ממה נפשך, אם זו יבמתו שפיר נסיב, שהרי אחיו לא חלץ לזו אלא לאחותה שלא היתה יבמתו ואינה כלום. ואי לאו יבמתו היא שפיר נסיב, נכריה היא, דאי משום אחות זקוקה ליכא, שהרי חלץ אחיו את אחותה שהיא יבמתו ופקעה זיקה. ואי משום יבמה לשוק, הרי חלצה זו מאחי בעלה: קדמו שני אחיו. של אחד וחלצו לשתייהן משום דלא ידעי איזו היא יבמתו: לא יבמו. שני אחים האחרים זה את זה וזה את זה, משום דקמא דנסיב אית ליה למימר זו היא אחות זקוקת: אלא אחד חולץ תחלה, לאחת: ואחר מייבם. לשניה, ממה נפשך, אי יבמתו היא שפיר, ואי לאו, באחות זקוקה לא פגע, שהרי חלץ אחיו ליבמתו. ויבמה לשוק לא הוי, שהרי חלצה מאחי בעלה: קדמו. אלו ב' אחורונים וכנסו אחר חליצת שנים האחרים ולא באו לימלך בב"ד, אין מוציאין מידך, כדפרישית, שהרי אין כאן אלא ספק איסור אחות זקוקה בנישואי ראשונה, ואיכא למימר קמא דנסיב יבמתו היא ושפיר נסיב, ובתרא נמי שפיר נסיב נכריה, ואי נמי הוי אינסיבא איפכא וקמא פגע באחות זקוקה, כיון שבא שני יבם פקעה זיקתה מאחיו

are not to be deprived of them. (8) The commandment of the levirate marriage devolves upon [the surviving elder brother]. If a younger brother, however, preceded him, he is entitled to enjoy the privilege. If a man is suspected of [having had relations] with a maid who was later emancipated, or with a heathen who subsequently converted, then he must not marry her [since such a marriage might confirm the suspicion]. If, however, he

did marry her, they need not be parted. If a man is suspected of having had relations with a married woman, who [in consequence,] was taken away from her husband [i.e., the Bet din ordered him to divorce her], he [the man suspected] must let her go even though he had married her [because the woman is forbidden, by Torah law, to both husband and seducer]. (9) If a man [a messenger] brings a letter of divorce from a country beyond the sea and states, "It was written in my presence and it was signed in my presence," he must not marry the [divorced] woman [since the validity of the divorce is entirely dependent on his word, we suspect he may have given false testimony in order to marry her; since, however, a woman is permitted to remarry on the testimony of a single witness to the death of her husband, she may marry any other man]. [Similarly, if one states regarding her husband], "He died," "I killed him," or "We killed him," he must not marry his wife. Rabbi Yehudah said: [If the statement is], "I killed him," the woman may not marry [any one; by having admitted to murder, he is no longer considered a reliable witness]; [if, however, it is], "We killed him," [since we may interpret his statement as, I was with those who killed him,] the woman may remarry. (10) A Sage who has pronounced a woman forbidden to her husband because of a vow [which the

מידם: ח מצוה בגדול ליבם. ואם קדם הקטן, זכה. הנטען על השפחה ונשתחררה, או על הנכרית ונתגירה, הרי זה לא יכנס. ואם פנס אין מוציאין מידו. הנטען על אשת איש, והוציאה מתחת ידו, אף על פי שפנס, יוציא: ט המביא גט ממדינת הים, ואמר בפני נכתב ובפני נחתם, לא ישא את אשתו. מת, הרגתיו, הרגנוהו, לא ישא את אשתו רבי יהודה אומר, הרגתיו, לא תנשא אשתו. הרגנוהו, תנשא אשתו: י החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה, הרי

#### רבנו עובדיה מברטנורא

והותרה לו אשתו, ואיסורא דעבד עבד: ח מצוה בגדול ליבם. דדרשינן ולקחה לו לאשה ויבמה והיה הבכור, המיבם הוא בכור. אשר תלד, ואתה יבמה תהא ראיה לילד, פרט לאילונית. יקום הבכור היבם על שם אחיו לנחול אותו, ולא יחלקו אחיו עמו: ה הנטען על אשת איש. החשוד על אשת איש: והוציאה. ב"ד מתחת בעלה, בשביל זה שאסרה עליו, והלך זה ונשאה: יוציא. דמדאורייתא אסורה נמי לו כמו שאסורה לבעל, כדרשינן מנטמאה נטמאה ב' פעמים, אחד לבעל ואחד לבעל. ודוק הנטען על אשת איש, אבל נטען על הפנויה, נראה דמצוה לכנס, כדאשכחן גבי אונס (יב"ם כב) ולו תהיה לאשה: ט המביא גט ממדינת הים. צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. וטעמא מפורש בגיטין, למר משום שאין בקיאין לשמה, ולמר שאין עדים מצויין לקיימו: לא ישא את אשתו. משום דאדבוריה סמכינן: מות הרגתיו וכו'. הואיל ועל עדותו נישאת, איכא לזות שפתים, שמא עיניו נתן בה והעיד עדות שקר עליה. אבל תנשא לאחר, דאשה נישאת בעד אחד: ר"י אומר הרגתיו לא תנשא אשתו. בעדותו אפילו לאחר, מפני שהוא רשע התורה אמרה אל תשת רשע עד. ואין הלכה כר"י. דקיי"ל אין אדם משים עצמו רשע, דאדם קרוב אצל עצמו. ומדימנין ליה שנהרג, אבל לא מהימנין ליה במאי דאמר שהוא הרגו. והלכך אפילו כי אמר הרגתיו תנשא אשתו: הרגנוהו, תנשא אשתו. מפורש בגמרא, באומר אני הייתי עם הורגיו אבל אני לא הרגתיו: י בנדר. שנדרה הנאה

woman made; e.g., to derive no benefit from him] must not marry her himself [to avoid the suspicion that his motive in confirming the vow, was in order to marry her himself]. If, however, a woman made *mi'un* [the declaration of refusal of an orphan married

by her mother and brother] or performed *chalitzah* in his presence, he may marry her, since he [was only one of the] Bet din [the latter two judicial actions, unlike confirmation of a vow, require a Bet din of three, and we do not suspect them]. And all of them [i.e., all the cases listed above: the Sage who pronounced the vow valid, the messenger who brought the divorce from overseas and the witness where the Mishnah states that they are not permitted to marry her] if they had wives [at the time] who then died, they are permitted to marry her [since they would not be suspect] and [so too, the women if they] remarried and then divorced or became widowed may marry them [the Sage who pronounced the vow valid, the messenger who brought the divorce from overseas and the witness]. And all of them [the Sage, the messenger and the witness,] their children or brothers are permitted [to marry the woman in question].

#### רבנו עובדיה מברטנורא

מבעלה ולא הפר לה, ובאת לחכם להתיר לה ולא מצא פתח לחרטה: לא ישאנה. משום חשד: שהוא בית דין. כלומר, מיאון או חליצה לא עשה חכם זה ביחידי, משום דקיי"ל חליצה ומיאונים בשנים ושלשה לא חשידי. אבל היתר נדרים ביחיד מומחה: וכולן. החכם והמביא גט והמעיד על האשה להשיאה, דתנן בהו לא יכנוס: שהיו להם נשים. בשעת מעשה: ומתו. אח"כ: מותרות לנשא להם. דהשתא ליכא חשד: וכולן. הנשים הללו: שנישאו לאחרים. כשאסרה החכם או כשהעיד העד שמת בעלה, ומתו הבעלים השניים: מותרות לינשא. לחכם ולעד ולמביא גט: וכולן מותרות לבניהם או לאחיהן. של אלו המתירים אותן. ואינן אסורות אלא להם לברם, דאין אדם חוטא בשביל בנו או בשביל אחיו. וכל הני דאמרין לא יכנוס, אם כנס אינו מוציא, חוץ מהנטען על אשתו, איש שאם הוציאה בית דין מתחת בעלה בעדים וראיה ברורה, אפילו אם כנס יוציא. והם באו עדי דבר מכוער בלבד, כגון שראו אדם יוצא והיא חוגרת בסינר או אדם יוצא והיא עומדת מעל המטה וכיוצא בזה, אם כנס לא יוציא. ואם לאחר שבאו עדי דבר מכוער יצא קלא דלא פסיק, שעמד הקול יום וחצי, אם כנס יוציא, אלא אם כן היו לו בנים ממנה שאו אינו מוציא, כדי שלא להוציא לעז על בניו:

#### Gemara Yevamot 21a

#### גמרא יבמות דף כא.

[On the Mishnah:] “Prohibited by virtue of a commandment [refers to] the secondary degrees in family relationships forbidden to intermarry by the ruling of the Scribes. Why are these designated as “prohibited by virtue of a commandment?” Abbaya says, Because it is a

commandment to heed the Sages. Prohibited by virtue of holiness [refers to the following categories]: a widow to a High Priest; a divorced woman, or one that had performed *chalitzah* to a common priest.” Why are these designated “prohibited by virtue of holiness?” Because it is written in the Scriptures, “They shall be holy to their God.” (Leviticus 21:6) It was taught, Rabbi Yehudah

זה לא ישאנה. מאנה, או שחלצה בפניו, ישאנה. מפני שהוא בית דין. וכלן שהיו להם נשים, ומתו, מתרות לנשא להם. וכלן שנישאו לאחרים ונתגרשו או שנתאלמנו, מתרות לנשא להן. וכלן מתרות לבניהם או לאחיהן:

איסור מצוה שניות מדברי סופרים אמאי קרי ליה איסור מצוה אמר אב"י מצוה לשמוע דברי חכמים איסור קדושה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ואמאי קרי להו איסור קדושה דכת"ב (ויקרא כא) קדושים יהיו לאלהיהם. תנאי רבי יהודה מחליף

reverses the order: Prohibited by virtue of a commandment [refers to the following prohibited categories:] a widow to a High Priest; a divorced woman or one that had performed *chalitzah* to a common priest. And why are these designated, “prohibited by virtue of a commandment?” — Because it is written in the Scriptures, “These are the commandments.” (Leviticus 27:34) “Prohibited by virtue of holiness” [refers to] secondary degrees of relationship forbidden by the rulings of the scribes. And why are

these designated, “prohibited by virtue of holiness?” Abbaye replied, Because whoever acts in accordance with the rulings of the Rabbis is called a holy man. Rava said to him, Then he who does not act in accordance with the rulings of the Rabbis is not called a holy man; nor is he called a wicked man either [surely, a person who disobeys the Rabbis is indeed a wicked man]? Rather, said Rava, Sanctify yourself by that which is permitted to you [i.e., marriages prohibited by the rulings of the scribes are designated as “prohibited by virtue of holiness” because these restrictions are meant to promote self-sanctification and act as a barrier against marriages forbidden by Torah law]. [...] Rav Kahana said, It may be derived from here: “Therefore shall you keep My charge” (Leviticus 18:30) — provide restrictive measures to safeguard My original precept. Abbaye said to Rav Yosef, This [Rav Kahana's text] surely is Torah law [why then is this class of incest described as being of the “second degree?”]! It is Torah law, but the Rabbis have expounded it [therefore it must come under the second degree]. All the Torah also, was expounded by the Rabbis [but no one would describe those laws as being of the second degree]! Say, rather [the fact is, that the prohibition of second-degree incest is] Rabbinical, while the Scriptural text is [brought as] a mere *asmakhta* [i.e., something to lean on].

### זוהר נח דף ס"א ע"ב

רבי יצחק הוה שכיח קמיה דרבי שמעון אמר ליה האי קרא (דקאמר) דכתיב ותשחת הארץ (רס"ב ע"א) לפני האלהים אי בני נשא חטאן ארעא במה. אמר ליה בגין דכתיב כי השחית כל בשר את דרכו במה דאתמר. כגוונא דא (ויקרא יח) ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה. אלא בני נשא חטאן ואי תימא ארעא במה. אלא עיקרא דארעא בני נשא אינון. ואינון מחבלין ארעא והיא אתחבלא וקרא אוכה דכתיב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ תא חזי כל חטאוי דבר נש בלהו חבלותא דיליה תליין בתשובה. וחטאה דאושיד ורעא על ארעא ומחבלא ארעיה ואפיק ורעא על ארעא מחבל ליה ומחבל ארעא ועליה כתיב (ירמיה ב) נכתם עונך לפני וכתיב ביה (תהלים ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע בר בתשובה סגיי. וכתיב (בראשית לח) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יי וימיתו יי והא אתמר. אמר ליה אמאי דאין קדשא בריך הוא עלמא במיאי

איסור מצוה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ואמאי קרי ליה איסור מצוה דכתיב (שם כז) אלה המצוות. איסור קדושה שניות מדברי סופרים ואמאי קרי ליה איסור קדושה אמר אבבי כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש הוא דלא מקרי רשע נמי לא מקרי אלא אמר רבא קדש עצמך במותר לך. רב כהנא אמר מהקא (שם יח) ושמתם את משמרת עשו משמרת למשמרת. אמר ליה אבבי לרב יוסף הא דאורייתא הוא. דאורייתא ופרשוהו רבנן. כל התורה נמי פרשו רבנן אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא:

וְלֹא בְאֵשָׁא וְלֹא בְמִלְהָ אֲחֵרָא. אָמַר לִיה רְזָא הוּא דְהָא אֵינּוּן חֲבִילוֹ אֲרִתְיָהּוּ בְּגִין דְּמִיּוּן עֲלָאִין וּמִיּוּן תַּתְּאִין לֹא אֲתַחֲבְרוּ כְּדָקָא יְאוּת מַה אֵינּוּן חֲבִילוֹ אֲרִתְיָהּוּ כְּגִוּוּנָא דָּא מִיּוּן דְּבוּרִין וְנוֹקְבִין לֹא אֲתַחֲבְרוּ. וְעַל דָּא אֲתַדְּנּוּ בְּמִיָּא כְּמָה דְּאֵינּוּן חֲבוּ וּמִיּוּן הוּוּ רְתִיחֵן וּפְשָׁטּוּ מִשְׁכָּא מְנִיחֵהוּ כְּמָה דְּחֲבִילוֹ אֲרִתְיָהּוּ בְּמִיּוּן רְתִיחֵן דִּינָא לְקַבִּיל דִּינָא הָדָא הוּא דְּכִתִּיב נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיָנוֹת תְּהוּם רְבָּא דָּא מִיּוּן תַּתְּאִין. וְאַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ דָּא מִיּוּן עֲלָאִין. מִיּוּן עֲלָאִין וְתַתְּאִין:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

**Ethical Teaching:**

מוסר

**Totzaot Chaim**

מספר תוצאות חיים

Every person must know that by his evil deeds he creates filthy clothing in which to clothe his soul in hell, as they explained on the verse, "And Yehoshua was dressed in filthy clothing." (Zechariah 3:3) In the Zohar they said, "Yehoshua was the High Priest. What is written about him? 'And the *Satan* stood at his right side to accuse him.' If this was true of Yehoshua, how much more so of everyone else in the world?" One must also repent so that his soul will not be kicked out when it ascends above, when it takes leave of the body. David prayed about this: "Guard my soul;" (Psalms 25:20) do not give it into the hands of the accusers. How much more is this true of an individual who is full of sins; how much repentance and prayer does he require! And when a person imagines this thing in his mind while admitting [his wrongs] that he is aware that his soul ascends through the halls and [before entering] gives an account, and is kicked out, how much is it proper that he be anguished and weep. And if a person merits to do complete repentance, so that he dies by a [Divine] kiss, he is exempt from all the judgments of accounting; fortunate is he.

יֵדַע כָּל אָדָם כִּי בְּמַעֲשָׂיו הֲרָעִים עוֹשֶׂה לְבוּשִׁים צוּאִים לְהַלְבִּישׁ נַשְׁמָתוֹ בְּגִיחֵנָם כְּדִפְרִישׁוֹ בְּפָסוּק (זכריה ג) וְיִהְיוּשַׁע הָיָה לְבוּשׁ בְּגָדִים צוּאִים וְאָמְרוּ בְּזוֹהַר יְהוֹשֻׁעַ כְּהֵן גְּדוֹל הוּוּ מַה כְּתִיב בֵּיה וְהִשְׁטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ וּמַה בְּהָאֵי כֶּף שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא עַל אַחַת כְּמָה וּכְמָה. עוֹד צָרִיף לְשׁוּב שְׁלֹא תְהִיָּה נַשְׁמָתוֹ נְדַחַת לְחוּץ בְּעִלּוּתָהּ לְמַעֲלָה בְּהִיּוּתָהּ נִפְטָרַת מִהַגּוֹף וְדוֹד הָיָה מִתְפַּלֵּל עַל זֶה שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי אֵל תְּמַסֵּר בְּיַדִּי הַמְּקַטְרִגִּים כָּל שֶׁכֶן הַמְּלֵא עֲוֹנוֹת אֵין מְסַפֵּר כְּמָה תְּשׁוּבָה וְתַפְלָה צָרִיף. וְכִשְׁיִצִּיר הָאָדָם בְּשִׁכְלוֹ דְּבַר זֶה בְּהִתְדוּדוֹתוֹ שֶׁנַּשְׁמָתוֹ עוֹלָה דְּרַף הַהִיכָלוֹת וְנוֹתֵן חֶשְׁבוֹן וְדוֹחִין אוֹתָהּ לְחוּץ כְּמָה רְאוּי שְׁיִצְטַעַר וְיִבְכֶּה וְאִם יִזְכֶּה הָאָדָם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה שְׁתֵּהָא מִיתָתוֹ בְּנִשְׁיָקָה הוּא נִפְטָר מִכָּל דִּינֵי חֶשְׁבוֹן וְאַשְׁרֵיוֹ:

**Practical Law:**

הלכה

**Shulchan Arukh, Yoreh De'ah 140**

שולחן ערוך יו"ד מסימן ק"מ ואילך

(1) One must be careful about interest, and many negative commandments are said [in the Torah] concerning it. Even the borrower who gives it and the guarantor and the witnesses transgress. (Rama: And it makes no difference whether one is lending to a poor man or to a wealthy man.) (2) Whoever lends on interest, his

א צָרִיף לְהִזְהַר בְּרַבִּית וּכְמָה לְאוּיִן נְאָמְרוּ בּוֹ וְאַפִּילוֹ הַלּוֹה הַנּוֹתֵנוּ וְהַעֲרַב וְהַעֲדִים עוֹבְרִים.

possessions will falter. He is considered as though he denied the exodus from Egypt and the God of Israel. (3) If one reattributes his money, saying that it belongs to a non-Jew, and lends it on interest, the Holy One, blessed is He, will exact punishment of him. (4) Even if the borrower gives him extra of his own free will at the time of repayment, without his having stipulated it with him, and without his saying that he is giving him extra as interest, it is forbidden. (5) Even to one's children and the members of his family it is forbidden to lend on interest, even though he is not particular toward them and he surely gives it to them as a gift. (6) If a Jew borrows money

from a non-Jew on interest, it is forbidden for another Jew to be a guarantor. (7) If a non-Jew borrows from a Jew on interest, it is forbidden for a Jew to be a guarantor for him.

(הגדה) ואין חילוק בין מלוה לעני או לעשיר: ב כל הנותן ברבית נכסיו מתמוטטים וכאלו בופר ביציאת מצרים ובאלהי ישראל: ג התלוה מעותיו לומר שהם של נכרי ומלוה אותם ברבית הקדוש ברוך הוא יפרע ממנו: ד אפילו אם הלוה נותן לו יותר מדעתו בשעת הפרעון שלא התנה עמו ואינו אומר שנותן לו יותר בשביל רבית אסור: ה אפילו לבניו ובני ביתו אסור להלוות ברבית אף על פי שאינו מקפיד עליהם ובדאי נותנו להם במתנה: ו ישראל שלוה מעות מהנכרי ברבית אסור לישראל אחר להיות לו ערב וכו': ז נכרי שלוה מישראל ברבית אסור לישראל להיות לו ערב:

## NOACH FOR WEDNESDAY

## נח ליום רביעי

TORAH

תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי ו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

ב מכל בעירא דכיא תסב לך  
שבעא שבעא דכר ונקבא ומן  
בעירא דלא איתקא דכיא היא  
תריין דכר ונקבא: ג אף

ב מכל ׀ הבהמה הטהורה תקח-לך שבעה  
שבעה איש ואשתו ומן-הבהמה אשר לא  
טהרה הוא שנים איש ואשתו: ג גם מעוף

(2) From each [species of] pure animal, you must take for yourself seven pairs — a male and its mate; and from [each species of] animals which are not pure, two — a male and its mate. (3) Also from the birds of the heaven, seven pairs

## RASHI

רש"י

(2) **Pure [animal]** — [meaning: Those animals] that were in the future to become pure for [i.e., permitted to be eaten by] the

(ב) הטהורה. העתידה להיות טהורה לישראל, למדנו שלמד נח תורה: שבעה שבעה. כדי שיקריב

people of Israel. We thus learn that Noach learned Torah [since only through learning Torah could he have known how to distinguish between pure and impure animals]. **Seven pairs** — [Why was it necessary for Noach to bring into the ark seven pairs of pure animals?]